

**AZAD
KASHMIR
AT
A
GLANCE
1993**

Prepared by:
PLANNING & DEVELOPMENT DEPARTMENT
AZAD GOVT. OF THE STATE OF JAMMU & KASHMIR

CONTENTS

Sr.	TITLE	Pages
1.	A GLANCE AT THE BASIC FACTS	1-4
2.	BASIC FACTS (Figures)	
*	Geographical Features	5
*	Population	6
*	Administrative set up	7
*	Agriculture	8-9
*	Forest and Rangelands	10
*	Livestock	11
*	Power	12
*	Roads and Communications	13
*	Physical Planning and Housing	14
*	Education	15
*	Health	16
*	Industries and Minerals	17
*	Tourism	18-20
*	Development Outlays (1955-98)	21
*	Annual Development Programme Utilisation Allocations during 6th and 7th Five Year Plan	22-23
*	Sectoral Allocations in 7th and 8th Five Year Plans	24
*	Total General Revenue Receipts of AJK in 1992-93	25
*	Total General Estimates and Revised Estimates of Normal Budget Expenditure of the Departments of AJK, 1992-93.	26

A GLANCE AT THE BASIC FACTS AND DEVELOPMENT PROGRAMMES

GENERAL

Azad Jammu and Kashmir lies between longitude 78° - 75° and latitude 33° - 36° and comprises 5,134 Sq. Miles or 13,297 Sq Kilometres.

The topography is mainly hilly and mountainous with valleys and stretches of plains. The area is full of natural beauty with thick forest, fast flowing rivers and winding streams. The main rivers are Jhelum, Neelum and Poonch. The climate is sub-tropical highland type with an average yearly rainfall of 150 cm. The elevation ranges from 360 metres in the south to 6325 metres in the north. The snow line in winter is around 1200 metres above sea level while in summer it rises to 3300 metres.

According to the Population Census of 1981, the last held, the total population is 1.980 million, and is estimated to be over 2.726 million in 1993. Almost 100% of the population is Muslim. 90% of the total population is rural, and 10% is urban. The density of population is 205 persons per Sq. Kilometre as against 153 in Pakistan in 1993.

The literacy rate was recorded 28.3% by the 1981 census, but is estimated at 43% in 1993.

The total farm family income was estimated at Rs. 9721 in 1981, out of which Rs. 6902 i.e. 71% was derived from off-farm activities and Rs 2819, i.e. 29% from the farms. Estimates of more recent surveys (1991 and 1992) put the average annual household income at around Rs 41,000 and Rs 68,000 resp., which implies some Rs 5000 or maximally Rs 7300 per capita. The average GNP per capita in Pakistan was Rs 10,358 (mp) in 1991-92 (Figures of PERI Survey-1992).

The total area under cultivation is around 171,402 hectares which is about 13% of the total territory. The average farm size is only 1.4 hectare, half of which is cultivated; a large proportion of farm land is unculturable waste, including forest. The major crops are Maize followed by Wheat, Rice and Millet while the minor crops include Grams, Pulses, Oil-Seeds and Vegetables.

The area under fruit cultivation is about 7996 hectares. The most important fruits are Apples, Pears, Apricots, Walnuts and Plums. The area controlled by Forest department is about 566,969 hectares, which is 42.6 % of the total geographical area as compared to 3% public forest land in Pakistan. Some of the important species of trees are Deodar, Kail, Fur, Spruce, Cheer and others.

GOVERNMENT

Azad Kashmir has a parliamentary form of Government. The President of Azad Jammu and Kashmir is the Head of State, while the Prime Minister, supported by a council of Ministers, is the Chief Executive. Azad Kashmir has its own Supreme Court and a High Court besides Legislative Assembly comprising 40 directly, and 8 indirectly elected members (3 males and 5 females).

ADMINISTRATION

Azad Kashmir is divided into two divisions, i.e. Muzaffarabad and Mirpur, and five administrative districts, viz. Muzaffarabad, Poonch, Bagh, Mirpur and Kotli, with Muzaffarabad town as the capital of the state.

The people's participation in the political process is ensured through the elected institutions of local bodies. There are 182 Union Councils, 12 Town Committees, 30 Markaz Councils and 2 Municipal Corporations and 5 Municipal Committees, with 17 sub-divisions and tehsils and 1646 Villages.

ECONOMIC DEVELOPMENT

It would be correct to say that at the time of partition in 1947, the economy in Azad Jammu and Kashmir was on subsistence level. However, the determination to develop the area was there. It was in early 70's that the economic development of the area started in earnest. Even though the financial resources were very limited, the planners made good efforts in laying down a proper path for the rapid development of the area.

PHYSICAL INFRASTRUCTURE

a. ROADS

Roads and air transport are the only modes of transportation in Azad Jammu and Kashmir. The present road length position and the comparison with the position in 1947 is given below:-

ROAD LENGTH IN KMS.

<u>Year</u>	<u>Metalled</u>	<u>Fairweather</u>	<u>Total</u>
1947	100	165	256
1977	430	509	939
1993	1976	1092	3168

b. POWER

At present, in mid 1993, the installed Grid capacity is 166 MVA. The transmission lines have been extended to 1444 villages (12,761 Kilometres) out of 1559 and about 252,497 consumers have been provided with connections. The per capita electricity delivered for consumption in Azad Kashmir is 189 KWH in 1993. At the time of independence, power facility was practically non-existent in Azad Jammu and Kashmir. The Government lays great emphasis on generating electricity in order to meet the growing domestic as well as industrial requirements. As such, it was planned to launch a programme of constructing a number of small Hydel stations, and two such stations have been completed so far.

c. PIPED WATER SUPPLY

In case of urban areas, 90% of the population has been provided with a piped water supply through house connections and the remaining 10% through public stands. So far, 45% of rural population has been provided water supply. At the time of independence availability of piped water supply was non-existent. In urban areas, the per capita availability of water was 20 GPD which was planned to be increased to 60 GPD, by the end of the year 1994.

SOCIAL INFRASTRUCTURE

a. HEALTH FACILITIES

There are 1366 hospital beds available in the area averaging 0.501 per 1000 population. The number of doctors is 414 including specialists and dental surgeons, giving an average of 0.152 per 1000 population as compared to the national average of 0.180. The comparison of health facilities in 1947 and present position is given in a table on page 16.

b. EDUCATION

In Azad Jammu and Kashmir 97% of boys and 82% girls of the primary age group (5-9) years are in schools as compared with national average of 80% and 32% respectively. It is planned to effect 100% enrolment, both for boys and girls at primary level by the end of the year 1993 as against the target year of 1997 fixed by national education policy.

The number of educational institutions in 1947 and their increase over the years is given in the table on the page 15 which shows the quantum of progress made in this field in Azad Kashmir. Two new polytechnic institutes, one at Rawalakot and the other at Muzaffarabad, will be opened in the coming years.

AIRPORTS

In order to provide easy and fast means of travel, the Government of Azad Jammu and Kashmir in collaboration with the Civil Aviation Authority of Pakistan, has constructed two small airports at Muzaffarabad and Rawalakot in recent years, sufficient for Twin Otter landing. There are plans to construct two more airports at Mirpur and Kotli in the coming years.

BASIC

FACTS

(Figures)

POPULATION

(i)	Total Population of Azad Kashmir in 1981 Census	1.980 Million					
(ii)	Projected Population in 1993	2.726 Million					
(iii)	Districtwise population in 1981 census and projection in 1993	(000)					
	Year	M'abad	Poonch	Bagh	Kotli	Mirpur	AJK
	1981	466	407	315	365	427	1980
	1993	643	560	431	502	590	2726
(iv)	Male population in 1981 Census	1.022 Million					
(v)	Female population in 1981 Census	0.958 Million					
(vi)	Sex ratio in 1981 Census	107 Males per 100 Females					
(vii)	Urban-Rural ratio in 1981 Census	Urban 10%					
		Rural 90%					
(viii)	Birth rate in 1981 Census	4.4%					
(ix)	Death rate in 1981 Census	1.7%					
(x)	Growth rate in 1981 Census	2.7%					
(xi)	Density per sq. kilometre in 1981 Census	149 persons					
(xii)	Density per sq. kilometre in 1993 (projected)	205 persons					
(xiii)	Literacy ratio in 1981 Census	28.3%					
(xiv)	Literacy ratio among males (1981 census)	42.8%					
(xv)	Literacy ratio among females (1981 census)	12.5%					
(xvi)	Literacy ratio in 1993 (estimated)	43%					
(xvii)	Religion	Almost 100% muslim					

ADMINISTRATIVE SET UP

(i)	Divisions	2 =	(1) Muzaffarabad.
			(2) Mirpur.
(ii)	Districts	5 =	(1) Muzaffarabad
			(2) Mirpur
			(3) Poonch
			(4) Kotli
			(5) Bagh
(iii)	Sub-Division Tehsils	17 =	(1) <u>District</u>
	<u>Muzaffarabad</u>		(i) Muzaffarabad
			(ii) Hattian
			(iii) Kundalshahi
			(2) <u>District Mirpur</u>
			(i) Mirpur
			(ii) Dudial
			(iii) Bhimber
			(iv) Samani
			(3) <u>District Poonch</u>
			(i) Rawalakot
			(ii) Pallandri
			(iii) Hajira
			(iv) Abbaspur
			(4) <u>District Kotli</u>
			(i) Kotli
			(ii) Fetehpur
			(iii) Sehnsa
			(5) <u>District Bagh</u>
			(i) Bagh
			(ii) Haveli
			(iii) Dhirkot
(iv)	Thanas/Police Stations:	29	
(v)	Markaz Councils :	30	
(vi)	Municipal Corporations :	2	
(vii)	Municipal Committees :	5	
(viii)	Town Committees :	12	
(ix)	Union Councils :	182	
(x)	Villages :	1646	

(Nikial)

AGRICULTURE

Estimated % of households in AJK with farm (1980):	78 %*
Estimated % of households in Pakistan with farm (1980):	32 %*
Average farm size (hectare) in AJK (1980)	1.4
Average farm size (hectare) in Pakistan (1980):	4.7

* Total no. of households divided by total no. of farms

CROPS

major:	maize, wheat, rice
minor:	grams, pulses, oil seeds, vegetables (potatoes)
fruits:	apples, pears, apricots, walnuts, plums & cherries
vegetables:	tomatoes, beans, potatoes, spinach, turnip, karam, pumpkin

AREAS (1993)	Hectareage
Area under cultivation	171,332
	13% of total area
Annual cropped area	214,400
Non-irrigated area	113,20
Irrigated area	160,012
Area under maize	121,981
Area under wheat	87,093
Area under rice	3,087
Area under jawar	5,000
Area under bajra	9,000
Area under grams	5,000
Area under other crops (veg. potatoes)	8,000
Area under fruits	8,000

FARM MACHINERY IN USAGE (PUBLIC SECTOR)

(a)	Tractors	10
(b)	Bulldozers	7
(c)	Threshers	5

FERTILIZER CONSUMPTION

(i)	All types of fertilizers consumed during 1991 - 1992	6540 M.Tons
(ii)	All types of fertilizers consumed during 1992 - 1993	8368 M.Tons

PLANT PROTECTION COVERAGE

(i)	Plant protection coverage during 1991 - 1992	1884 hectares
(ii)	Plant protection coverage during 1992 - 1993	7000 hectares

DISTRICT-WISE INFORMATION ABOUT FARMS (1980 Census)

Districts ->	M'abad	Mirpur	Kotli	Poonch/Bagh	AJK
No. of farms	59,760	41,667	47,311	87,642	236,380
Owner operated	43,571	26,610	24,526	75,056	169,763
Owner/tenant oper.	15,668	12,556	20,231	10,901	59,356
Tenant operated	523	2,502	2,556	1,681	7,262
Farm area (ha)	78,908	88,651	67,066	99,321	333,946
Cultivated area (ha)	36,294	44,902	34,093	56,172	171,461
Uncultivated area (ha)	42,614	43,749	32,972	43,149	162,484
of which					
Unculturable area	38,382	31,728	24,391	34,368	128,869
Av. farm area (ha)	1.3	2.1	1.4	1.1	1.4
Av. cult. area (ha)	0.6	1.1	0.7	0.6	0.7
% Orchard farms	1.8	0.3	0.2	2.0	1.3
Land use intensity (%)	90	79	80	86	86
1990 harvest:					
Maize prod.(kg per ha)		982	1011	989992	995
Wheat prod.(kg per ha)		792	1010	8681085	914
Rice prod.(kg per ha)	1392	1486	1470	1481	1446

ha = hectare

FOREST & RANGELANDS

Area controlled by Forest Department	566,969 Hectares
	42.6% of the total geographical area
Area under productive forests or rangelands of Forest Dept.	378,560 Hectares
	66.8% of the total demarcated area
of which:	
Area under Deodar trees	17,689 Hectares
	3.1% of the total demarcated area
Area under Kail trees	36,456 Hectares
	6.4% of the total demarcated area
Area under Fur/spruce trees	41,502 Hectares
	7.3% of the total demarcated area
Area under Pine (cheer) trees	57,094 Hectares
	10.1% of the total demarcated area
Area under broad leave trees	907 Hectares
	0.2% of the total demarcated area
Estimated area under other trees or rangelands	413,321 Hectares
	39.7% of the total demarcated area
Non-productive areas under Forest Dept.*	188,409 Hectares
	33.2% of the total demarcated area
<hr/>	
Total geographical area	1,329,700 Hectares
<hr/>	

* These are the areas which cannot be planted or seeded and include mountain tops.

LIVESTOCK AND VETERINARY FACILITIES

1. LIVESTOCK POPULATION

Type	Numbers Mid. 1993
1. Cattle	434,000
2. Buffaloes	436,000
3. Goats	880,000
4. Sheep	88,000
5. Poultry	3,674,000
6. Camels	800
7. Donkeys	35,000
8. Horses	8,000
9. Mules	2,000

2. VETERINARY FACILITIES

1. Veterinary Hospitals	17
2. Veterinary Dispensaries	42 (A Class)
3. Veterinary Dispensaries	66 (B Class)
4. Veterinary Centres	132
5. Poultry centres	197
6. Artificial Insemination Centres	18
7. Disease Investigation Centres	4

POWER

Year	Total Connections	Domestic	Commercial	Industrial
1986-87	154,504	129,313	23,876	1315
1987-88	182,628	154,235	26,961	1432
1988-89	199,516	171,921	26,262	1333
1989-90	222,830	194,911	26,511	1408
1990-91	232,448	202,878	27,975	1595
1991-92	241,723	211,696	28,418	1609
1992-93	252,497	221,713	29,135	1649
Small hydel stations			4	
Villages electrified			1444	
Kilometrage of HT Lines and Kilometrage of LT Lines			12,745	
Grid Stations			11	
Transformers/sub-stations			4951	
Consumers			252,497	
Installed grid capacity			166 MVA	
Per capita electricity delivered			189 KWH	

ROADS AND COMMUNICATION - 1993

1. Roads

Type of roads	(Kilometres)					
	AJ&K	M'abad	Mirpur	Poonch	Bagh	Kotli
Metalled	1976	469	507	314	292	435
Fairweather	1192	425	142	178	177	229
Total	3168	894	649	492	469	664

2. Telegraph & Telecommunication

1.	GPOs	4
2.	Post Offices	275
3.	Branch Post Office	100
4.	Telephone Exchange (Offices)	107
5.	Telephone Working Connections	13,963
6.	Installed capacity of Exchanges	15,600
7.	Public Call Offices working under SCO	87
8.	Public Call Offices working under Post offices	51
9.	Extra Departmental Public Call Office	68

HEALTH FACILITIES IN 1947, 1977, AND PRESENT POSITION IN AZAD KASHMIR

HEALTH FACILITIES	Position in 1947	Position in in 1977	Position in 1993
Hospitals including CMHs	-	11	11
T.B. Hill Hospital	-	1	1
Hospital Beds*	30	648	1366
Rural Health Centres	-	6	22
Basic Health Units/ FAO/Dispensaries		11 159	427
M.C.H. Centres (Maternity & Child Health Centres)	-	9	86
Doctors including Specialists and Administrative Doctors	-	40	381
Dental Surgeons	-		33
Dental Clinics	-	-	26
Nurses (excl. paramedics)	-	1	96
Lady Health Visitors	-	7	81
Village Dais/TBA's**	-		1589
E.P.I. Coverage	-		91%
E.P.I. Centres	-		89

* includes beds in other public health institutions
 ** Traditional Birth Attendants
 E.P.I. = Expanded Programme of Immunisation

INDUSTRIES AND MINERALS - 1993

1. INDUSTRIES DISTRICT-WISE

TYPE	M'abad	Poonch	Bagh	Mirpur	Kotli	AJK
PUBLIC	-	-	-	-	-	-
PRIVATE	142	66	38	324	95	665
TOTAL	142	66	38	324	95	665

1.	Industrial estates	7
2.	Vocational Youth Centres for Males	5
3.	Vocational Youth Centres for Females	4
4.	Vocational Institution for males	5
5.	Training/Dev. Centres for Wood working, Carving & Wool Weaving	2
6.	Women Industrial Schools	31
7.	Multi-trade Training Centres for Women	10
8.	Industrial Sales Emporium	4

2. MINERALS

1. Gypsum	10. Sand
2. Fireclay	11. Ruby
3. Coal	12. Tourmaline
4. Graphite	13. Bentonite
5. Bauxite	14. Yellow ocher
6. Limonite	15. Pyrites
7. Mica	16. Setrite
8. Soapstone	17. Limestone
9. Marble	18. Dolomite

TOURISM

FOREST REST HOUSES,
TOURIST HUTS & PWD GUEST HOUSES

1. FOREST DEPARTMENT

1. DISTRICT MUZAFFARABAD

1. Rest House Noon Bangla	11. Rest House Kutton
2. " " Dingian	12. " " Noori Nar
3. " " Salkhala (Neelum Valley)	13. " " Halmat
4. " " Bandi Ashkote	14. " " Reshian
5. " " Keran (N. Valley)	15. " " Kahian
6. " " Dawarian	16. " " Garhi Dupatta
7. " " Thonian	17. " " Kohalla
8. " " Sharda	18. " " Daokhan
9. " " Kel	19. " " Chakothei
10. " " Janavi	20. " " Danna
	21. Log Hut Chanian (Leepa)

2. DISTRICT BAGH

1. Rest House Dhirkote	4. Rest House Forward Kahutta
2. Rest House Arja	5. Rest House Bhedi
3. Rest House Mohammad Gali	6. Log Hut Dhirkot

3. DISTRICT POONCH

1. Rest House Pallandri	3. Rest House Trarkhal
2. " " Balloch	4. " " Abbaspur

4. DISTRICT KOTLI

1. Rest House Sensa	5. Rest House Broohian
2. " " Senah Banah	6. " " Khuiratta
3. " " Choach	7. " " Fatehpur
4. " " Holar	8. " " Kotli

5. DISTRICT MIRPUR

1. Rest House Mirpur	5. Rest House Masnooh
2. " " Chachian	6. " " Bhimber
3. " " Baghsar	7. " " Jandi chauntra
4. " " Chowki	

2. TOURISM DEPARTMENT

1. DISTRICT MUZAFFARABAD

1. Rest House Muzaffarabad	11. Tourist Rest House Sharda
2. " " Chikar	12. " " " Neelum
3. " " Chananian (Leepa)	13. " " " Noon Bangla
4. " " Neelum	14. Angler's Hut Subri
5. " " Halmat	15. Youth Hostel Sharda (2)
6. Forest Hut Salkhala (2)*	16. Youth Hostel Daokhan (Under construction)
7. Tourist Hut Kutton (2)	17. Tourist Hut Chikar
8. Tourist Hut Dawarian	18. Tourist Rest house Sudhangali (Under construction)
9. Tourist Rest house Subri	19. Tourist Hut Dana
10. Tourist Hut Sharda	20. Tourist Hut Shaheedgali (Under construction)

* One more under construction

2. DISTRICT BAGH

1. Tourist Huts Dhirkot (3)	3. Rest House Neela But (Under construction)
2. Log Hut Dhirkot	4. Rest House Lasdana (Under Construction)

3. DISTRICT POONCH

1. Rest House Rawalakot (2)	3. Tatta Pani Inn
2. Hut Chotta Gala Banjosa	4. Youth Hostel Chotagala (Under construction)
	5. Tourist rest house

4. DISTRICT MIRPUR

1. Angler's Hut Mirpur	3. Rest House Jandi Chauntra
2. Information Centre Mirpur City	

5. DISTRICT KOTLI

1. Rest House Kotli (under constr.)	3. Rest House Karailla Majhan
2. Rest House Khuiratta	4. Rest House Fatehpur Nikial

3. PUBLIC WORKS DEPARTMENT**1. DISTRICT MUZAFFARABAD**

1. State Guest House Nural Muzaffarabad	4. Rest House Chinari
2. Guest House Muzaffarabad	5. " " Chikar
3. Rest House Lohar Gali	6. " " Athmuqam
	7. Inspection Hut Mera Tanolian

2. DISTRICT BAGH

1. Rest House Bagh	3. Rest House Kahutta
2. Rest House Sudhangali	

3. DISTRICT POONCH

1. Rest House Hajira	4. Guest House Rawalakot
2. " " Pallandri	5. Inspection Hut Mung
3. " " Trarkhel	6. Rest House Chechan

4. DISTRICT KOTLI

1. Rest House Kotli	2. Rest House Fatehpur (Nikial) (Under construction)

5. DISTRICT MIRPUR

1. Rest House Mirpur	3. Rest House Bhimber
2. " " Samahni	

DEVELOPMENT OUTLAYS

1955 to 1998

Rs. Million

PERIOD	Total Allocation	Average per Annum
1ST FIVE YEAR PLAN (1955-60)	10.000	2.000
2ND " " " (1960-65)	39.420	7.884
3RD " " " (1965-70)	88.050	17.610
Non Plan period (1970-78)	611.324	76.415
5TH FIVE YEAR PLAN (1978-83)	1444.000	288.800
6TH " " " (1983-88)	3102.278	620.456
7TH " " " (1988-93)*	5219.800	1043.960
8th " " " (1993-98)	5227.787	1045.557

* Planned outlays, excluding Rs 510 M for Special Development Programme not final figure

**ANNUAL DEVELOPMENT PROGRAMMES UTILIZATIONS/
ALLOCATIONS DURING 6TH & 7TH FIVE YEAR
PLAN PERIODS**

**(A) SIXTH FIVE YEAR PLAN
(1983-88)**

(Rs. Million)

YEAR	ADP final allocation	Utilization	Percentage Utilization
1983-84	396.300	405.412	102.3%
1984-85	450.000	438.888	97.5%
1985-86	611.300	631.549	103.3%
1986-87	728.228	762.326	104.7%
1987-88	864.000	860.283	99.6%
Total	3049.828*	3098.458	101.6%

* The initial Five Year Plan allocation granted by Federal Government was Rs 4112.000 Million

**(B) SEVENTH FIVE YEAR PLAN
(1988-1993) AND ALLOCATION OF ADP 1993-1994.**

YEAR	ADP allocation	Utilisation	Percentage utilisation
1988-89	847.082	845.925	99.9%
1989-90	961.700	952.143	99.0%
1990-91	965.648	948.511	98.2%
1991-92	864.490	860.010	99.5%
1992-93	942.191*	904.507	96.0%
1993-94	1326.582	-	-

* ADP allocations presented here are final revised allocations
Initial ADP allocation, including operational shortfall, expected foreign credits and Special Development Programme.

**(C) SPECIAL DEVELOPMENT PROGRAMME
(1988-1992)**

YEAR	SDP allocation*	Utilisation	Percentage utilisation
1988-89	86.175	86.092	99.9%
1989-90	67.000	65.976	98.5%
1990-91*	106.000	85.876	81.0%
1991-92	46.510	45.515	97.9%

* The total initial SDP allocation granted by Federal Government is Rs 510 M.; SDP was included in regular ADP as from 1992-93.

**SECTORAL ALLOCATIONS
IN SEVENTH AND EIGHTH FIVE YEAR PLANS**

(Rs. Million)

Name of Sector	Seventh Plan Allocation (1988-93)	Perc. of the total Alloc. of the 7th Plan	8th Five Year Plan Allocation
1. Agriculture	574.20	11%	1928.00
2. Water & Power	1513.70	29%	1815.00
3. Industries & Minerals (including AKMIDC)	156.60	3%	300.00
4. Transport & Communication	1200.50	23%	1775.00
5. Physical Planning and Housing	469.80	9%	1340.00
6. Education and training	783.00	15%	1465.00
7. Health	522.00	10%	1105.00
8. Rural Development	-	-	-
9. Others	-	-	-
10. Special Dev. Programme	510.00	-	**
Total	*5219.80	100%	*5227.787

* Figures not final.

** The SDP was not formally part of the Annual Development Programme up till 1992-93

**TOTAL GENERAL REVENUE RECEIPTS OF
AZAD JAMMU AND KASHMIR IN 1992-93**

Departments	Budget estimate	In Rs. revised estimate
1. Provincial Excise		
Taxes & Duties	160,000,000	160,000,000
2. Revenue	1,800,000	900,000
3. Stamps	22,000,000	22,000,000
4. Forest	220,000,000	220,000,000
5. Income from Registration	1,700,000	1,567,000
6. Administration of Justice	1,850,000	2,000,000
7. Jails	80,000	80,000
8. Police	25,300,000	25,300,000
9. Civil Defence	2,50,000	250,000
10. Education	11,000,000	10,000,000
11. Medical	6,000,000	3,000,000
12. Agriculture	4,500,000	4,000,000
13. Animal Husbandry	4,000,000	3,500,000
14. Co-operatives	40,000	40,000
15. Industries	2,500,000	2,500,000
16. Sericulture	550,000	150,000
17. Miscellaneous	22,000,000	550,000,000
18. Public Works Department	43,000,000	38,000,000
19. Electricity	520,000,000	470,000,000
20. Govt. Printing Press	4,500,000	4,100,000
21. Armed Services Board	1,863,000	1,960,000
22. Amoor-i-Dinia	1,400,000	1,400,000
23. Food	72,000,000	7,200,000
24. Tourism	550,000	350,000
25. Model Library		2,500,000
26. Income from AJK Council	550,000,000	650,000,000
27. Share of Federal Taxes	13,300,000	754,600,000
28. Federal Aid for Deficit		
Budget	1,566,157,000	1,098,557,000
29. Net Capital Receipts		145,000,000
Total.	3,674,487,000	3,201,540,000

**TOTAL GENERAL ESTIMATES & REVISED ESTIMATES OF
RECURRING (NORMAL) EXPENDITURE OF THE DEPT. OF AJ&K IN
1992-93**

<u>Departments</u>	<u>Budget estimates</u>	<u>Revised estimates</u>
		In Rs.
1. General Administration	234,401	231,683,000
2. Stamps	1,175,000	2,130,000
3. Pension	100,000,000	130,000,000
4. Information	6,070,000	6,900,000
5. Armed Services Board	5,250,000	5,212,000
6. Administration of Justice	28,252,000	29,322,000
7. Police	212,000,000	204,886,000
8. Jails	7,300,000	7,179,000
9. Civil Defence	21,800,000	19,275,000
10. P.W.D.	220,600,000	228,310,000
11. Education	845,800,000	985,828,000
12. Medical	223,000,000	235,140,000
13. Sports	1,850,000	1,900,000
14. Social Welfare & Women Uplift	9,737,000	15,200,000
15. Rehabilitation	1,860,000	1,960,000
16. Amoor-i-Dinia	11,250,000	11,703,000
17. Agriculture	44,620,000	49,060,000
18. Land Revenue	17,850,000	19,209,000
19. Animal Husbandry	37,000,000	42,550,000
20. Forest	58,500,000	111,000,000
21. Co-operative Societies	7,175,000	7,300,000
22. Electricity	687,000,000	844,800,000
23. Local Govt. & Rural Dev.	23,300,000	24,500,000
24. Industries	10,000,000	10,419,000
25. Printing Press	11,000,000	11,400,000
26. Sericulture	6,800,000	6,676,000
27. Tourism and Control of Wildlife & Fisheries	8,600,000	9,095,000
28. Miscellaneous	63,850,000	83,977,000
29. Food	11,200,000	13,073,000
30. State Trading Scheme	284,000,000	325,000,000
Total	3,201,540,000	3,674,487,000

آزاد
کشمیر
ایک
نظر
میں

۱۹۹۳ء

محکمہ منصوبہ بندی و ترقیات
آزاد حکومت ریاست جموں و کشمیر

تیار کردہ :-

فہرست

صفحہ	عنوان	نمبر شمار
۵-۱	بنیادی معاشی حقائق کا تحریری جائزہ	-۱
۶	بنیادی معاشی حقائق و اعداد و شمار	-۲
۷	جغرافیائی حالات	
۸	آبادی	
۹-۱۱	انتظامیہ	
۱۲	زراعت	
۱۳	جنگلات	
۱۴	حیوانات	
۱۵	برقی قوت	
۱۶-۱۷	نقل و حمل و مواصلات	
۱۸	آب رسانی و مکانیت	
۱۹	تعلیم	
۲۰	صحت عامہ	
۲۱-۲۵	صنعت و حرفت/ معدنیات	
۲۶	سیاحت	
۲۷	۱) ترقیاتی منصوبہ جات ۱۹۵۵ء-۱۹۹۳ء	-۳
۲۸-۲۷	۲) چھٹے اور ساتویں پنجسالہ منصوبہ جات کے تحت سالانہ ترقیاتی پروگرام از ۱۹۸۳ء تا ۱۹۸۸ء اور ۱۹۸۸ء تا ۱۹۹۳ء	
۲۹	۳) چھٹے پنجسالہ منصوبہ میں خرچ اور ساتویں پنجسالہ منصوبہ میں خرچ کی تجویز بحوالہ مختلف سیکٹرز	
۳۰-۳۱	۱) نظر ثانی شدہ و تخمینہ آمدنی بجٹ ۱۹۹۲-۹۳ء	-۴
۳۲-۳۳	۲) نظر ثانی شدہ و تخمینہ اخراجات بجٹ ۱۹۹۲-۹۳ء	

بنیادی معاشی حالت اور ترقیاتی منصوبوں پر ایک نظر

عمومی جائزہ

ریاست آزاد جموں و کشمیر جو کہ ۷۳-۷۵ ڈگری طول بلد اور ۳۳-۳۶ ڈگری عرض بلد پر واقع ہے اس کا رقبہ ۵۱۳۴ مربع میل یعنی ۱۳۲۹۷ مربع کلو میٹر پر پھیلا ہوا ہے۔

جغرافیائی خصوصیات کے اعتبار سے یہ علاقہ زیادہ تر سلسلہ ہائے کوہ و وومن میں وادیوں اور وسیع میدانوں میں پھیلا ہوا ہے۔ قدرتی حسن سے معمور اس علاقے میں گھنے جنگلات، تیز رودریا اور بل کھاتی ندیاں موجزن ہیں۔ خاص دریاؤں میں جہلم، نیلم اور پونچھ شامل ہیں۔ علاقے کی آب و ہوا علاقائی پہاڑی نوعیت کی ہے۔ اور اوسط سالانہ بارش کی مقدار ۱۵۰ سنٹی میٹر ہے، سطح سمندر سے بلندی جنوب میں ۳۶۰ میٹر سے شمال میں ۶۳۲۵ میٹر تک متفرق ہے، موسم سرما میں سطح سمندر سے ۱۲۰۰ میٹر بلندی اور موسم گرما میں ۳۳۰۰ میٹر کی بلندی پر برف باری متوقع ہوتی ہے۔

۱۹۸۱ء کی مردم شماری کے مطابق کل آبادی ۱۶۹۸۰ ملین نفوس پر مشتمل تھی، جبکہ ۱۹۹۳ء میں یہ تعداد ۲۶۷۲۶ ملین سے تجاوز خیال کی جاتی ہے۔ آبادی کا غالب حصہ یعنی تقریباً ۱۰۰ فیصد مسلمانوں پر مشتمل ہے، کل آبادی کا ۹۰ فیصد دیہاتوں میں جبکہ ۱۰ فیصد شہروں میں آباد ہے۔ پاکستان کے مقابلے میں جہاں فی مربع کلو میٹر میں ۱۵۳ افراد بستے ہیں، یہاں فی مربع کلو میٹر میں آبادی کا دیاؤ ۲۰۵ نفوس ہے۔ ۱۹۸۱ء کی مردم شماری کے مطابق شرح خواندگی ۲۸۶۳ فیصد تھی جو کہ اب ایک تخمینہ کے مطابق ۳۳ فیصد ہے۔ ۱۹۸۱ء میں خاندانی آمدنی کا کل تخمینہ ۹۷۲۱ روپے لگایا گیا تھا جس میں سے غیر زرعی سرگرمیوں کے ۶۹۰۲ روپے یعنی ۷۱ فیصد کا حصول ہوا۔ جبکہ زرعی ذرائع سے ۲۸۱۹ روپے یعنی ۲۹ فیصد حاصل ہوئے، حالیہ منعقد شدہ سروے کے مطابق (۹۲-۱۹۹۱) ایک گھرانے کے سالانہ آمدنی ۲۱۰۰۰ روپے سے ۶۸۰۰۰ تک ہے جو کہ ایک سرسری

اندازے کے مطابق ۵۰۰۰ یا زیادہ سے زیادہ ۸۰۰۰ روپے فی کس آمدنی بنتی ہے۔ جبکہ قومی سطح پر یہ آمدنی ۹۲-۱۹۹۱ میں ۱۰۳۵۸ روپے فی کس بنتی ہے (ادارہ پیری لاہور کے سروے کے اعداد و شمار) کھیتوں کا اوسط رقبہ صرف ۱۶۳ ہیکٹرز بنتا ہے اور اس میں سے آدھا زیر کاشت آتا ہے اور قابل کاشت زمین کا بڑا حصہ جنگلات سمیت ناقابل کاشت ضیاع ہے۔ کل زیر کاشت رقبہ تقریباً ۱۷۱۴۰۲ ہیکٹرز ہے جو کل رقبہ کا ۱۳ فیصد ہے۔ علاقے کی سب سے اہم فصل مکئی ہے جس کے بعد گندم، چاول اور باجرے کا نمبر آتا ہے جبکہ کم درجے کی فصلوں میں چنا، والیں، روغنی تیل کی اجناس اور سبزیات شامل ہیں۔

پھلدار درختوں کا زیر کار رقبہ تقریباً ۷۹۹۶ ہیکٹرز ہے، ان میں سیب، ناشپاتی، آڑو، انخوت، خویانی اور دیگر پھل ہیں۔

جنگلات کا رقبہ ۵۶۶۹۶ ہیکٹرز ہے، جو کل جغرافیائی حلقے کا تقریباً ۴۲.۶ فیصد ہے، جبکہ پاکستان میں جنگلات کا رقبہ کل کا ۳ فیصد شمار ہوتا ہے، درختوں کی خاص اقسام میں دیوار، کائل، فر، چیر اور شاہ بلوط شامل ہیں۔

حکومت

آزاد کشمیر میں پارلیمانی نظام حکومت ہے، صدر آزاد چوں و کشمیر حکومت کے آئینی سربراہ ہیں جب کہ حکومت کی انتظامی سربراہی وزیراعظم کی ذمہ داری ہے، آزاد کشمیر کا اپنا علیحدہ ہائی کورٹ اور سپریم کورٹ ہے اور ایک منتخب قانون ساز اسمبلی ہے جو کہ ۳۰ براہ راست اور ۸ ملا واسطہ منتخب ممبران پر مشتمل ہے جن میں تین مرد و پانچ خواتین ہیں۔

انتظامیہ

آزاد کشمیر کو انتظامیہ لحاظ سے دو ڈویژنوں مظفر آباد اور میرپور و پانچ اضلاع

مظفر آباد، بلغ، پونچھ، کوٹلی اور میرپور میں تقسیم کیا گیا ہوا ہے اور مظفر آباد شہر ریاست آزاد جموں و کشمیر کا دارالحکومت ہے۔ مقامی منتخبہ مشاورتی اداروں میں عوام کی شرکت ممکن بنا دی گئی ہے۔ اس وقت ۱۷ سب ڈویژنوں، تحصیلوں اور ۲۴۳۶ دیہات میں ۱۸۲ یونین کونسلیں، ۱۳ ٹاؤن کیٹیپاں دو میونسپل کارپوریشنیں ۳۰ مرکز کونسلیں اور ۵ میونسپل کیٹیپاں کام کر رہی ہیں۔

معاشی ترقی

یہ کہنا نہایت درست ہو گا کہ آزادی کے وقت ۱۹۴۷ء میں آزاد کشمیر میں اقتصادی ترقی نہ ہونے کے برابر تھی لیکن ترقی کرنے کا ارادہ اور لگن بہت زیادہ تھی، تاہم آزاد کشمیر میں معاشی ترقی کا بیج سمیت میں آغاز ساتویں عشرے کے شروع میں ہوا، منصوبہ سازوں نے خطے کو تیز ترقی سے ہمکنار کرنے کے لئے محدود مالی ذرائع کے باوجود موچر کوششیں کیں۔

طبعی اور سماجی ڈھانچہ

الف، سڑکیں

آزاد کشمیر میں ذرائع آمد رفت کے لئے سڑکیں ہی ہوائی سروس کے علاوہ واحد ذریعہ ہیں۔ موجودہ سڑکوں کی لمبائی اور ۱۹۴۷ء میں سڑکوں کی حالت کا ذیل میں تقابل پیش کیا جا رہا ہے۔

کلومیٹرز میں سڑکوں کی لمبائی۔

سال	پختہ	غیر پختہ	میزان
۱۹۴۷ء	۱۰۰	۱۷۵	۲۷۵
۱۹۷۷ء	۲۳۰	۵۰۹	۹۳۹
۱۹۹۳ء	۱۹۷۶	۱۰۹۲	۳۲۶۸

ب۔ بجلی

۱۹۹۳ء کے وسط تک فی الوقت قائم شدہ گرڈ صلاحیت ۱۶۶ ایم وی۔ اے ہے، بجلی کی بہم رسانی کے لئے ۱۵۵۹ دیسات میں سے ۱۳۳۳ دیسات تک ۱۳۷۱ کلو میٹر لمبی لائن بچھائی جا چکی ہے، جس سے ۲۵۲۳۹۷ صارفین استفادہ کر رہے ہیں، فی کس بجلی کا استعمال ۱۹۷۷ء میں ۲۶۷۰ کے ڈیپو ایچ فی کس سے بڑھ کر ۱۹۹۳ میں ۱۸۹ کے ڈیپو ایچ فی کس ہو گیا ہے، آزاد جموں و کشمیر میں آزادی کے وقت بجلی کی سمولت عملی طور پر ہونے کے برابر تھی، حکومت علاقے میں گھریلو اور صنعتی صارفین کی روز افزوں برقی مانگ کو پورا کرنے کے لئے خصوصی توجہ دے دی ہے۔ اس مقصد کے لئے چھوٹے پن بجلی گھروں کا منصوبہ زیر عمل ہے اور ایسے ہی دو پن بجلی گھر مکمل ہو چکے ہیں۔

ج۔ آب رسانی

شہری علاقوں میں آبادی کے ۹۰ فیصد گھروں میں نلکوں کے ذریعے پانی مہیا کیا جاتا ہے جبکہ ۱۰ فیصد پبلک سٹینڈ سے پانی حاصل کرتے ہیں۔ وہی آبادی کے ۳۵ فیصد کو پانی کی فراہمی ممکن ہو گئی ہے۔ آزادی کے وقت نلکوں کے ذریعے آب رسانی کا کوئی وجود نہیں تھا، اس سے قبل شہری علاقوں میں پانی کی فراہمی فی کس ۲۰ گیلن یومیہ تھی جس کو سال ۱۹۹۳ کے اختتام تک بڑھا کر ۲۰ گیلن یومیہ بنانے کا منصوبہ بنایا گیا ہے۔

سماجی ڈھانچہ

الف، طبی سہولیات

اس وقت علاقہ میں ہسپتالوں میں ۱۳۶۶ بستروں کی گنجائش ہے جو فی ہزار کی آبادی میں ۵۰ افراد کی ضرورت پوری کرتے ہیں۔ ڈاکٹروں کی تعداد بشمول ماہرین و دندان ڈاکٹرز ۳۱۳ ہے جو فی ہزار آبادی میں ۱۵۲ کی شرح برقرار رکھ رہے ہیں۔ جبکہ قومی سطح پر اوسط ۱۸۰ ہے، ۱۹۳۷ اور موجودہ وقت میں طبی سہولتوں کا جدول صفحہ ۱۹ پر ملاحظہ فرمائیں۔

ب۔ تعلیم

آزاد جموں و کشمیر میں ۵ سے ۹ برس تک کی عمر کے ۹۷ فیصد بچے اور ۸۲ فیصد بچیاں سکول جاتی ہیں، جبکہ قومی سطح پر تناسب ۸۰ اور ۳۲ فیصد ہے، قومی تعلیمی پالیسی کے حدف ۱۹۹۷ تک تمام لڑکوں کو ابتدائی تعلیم کے لئے سکول بھیجنے کے برعکس آزاد کشمیر میں یہ منصوبہ بندی کی گئی ہے کہ تمام لڑکوں اور لڑکیوں کو ۱۹۹۵ کے آخر تک ابتدائی تعلیم فراہم کی جائے گی۔ آزاد کشمیر میں تعلیمی ترقی کا جائزہ لینے کے لئے ۱۹۳۷ میں تعلیمی اداروں کی تعداد اور بائبل اس میں اضافے پر مبنی اعداد و شمار ایک جدول میں جو کہ صفحہ ۱۸ پر ہے ملاحظہ فرمائیں۔

ہوائی مستقر

عوام کو تیز رفتار ذریعہ نقل و حمل مہیا کرنے کی خاطر حکومت پاکستان کے محکمہ شہری ہوا بازی کے تعاون سے حکومت آزاد جموں و کشمیر نے مظفر آباد اور راولا کوٹ میں دو ہوائی اڈے تعمیر کیے ہیں جو کہ ابھی تک صرف ٹون آئر لائننگ تک ہی محدود ہیں اس کے علاوہ ساتویں پنجابہ منصوبے کے دوران میرپور اور کوٹلی کے مقامات پر بھی ہوائی اڈے تعمیر کئے جانے کی منصوبہ بندی کی گئی ہے۔

جغرافیائی حالات

پانچ ہزار ایک سو چونتیس مربع میل

رقبہ

یا

تیرہ ہزار دو صد ستانوے مربع کلو میٹر

آزاد کشمیر کے اضلاع کا رقبہ۔

منظر آباد ۶۱۱۷ مربع کلو میٹر

" ۲۵۲۹ میرپور

" ۱۳۲۳ پونچھ

" ۱۳۶۸ باغ

" ۱۸۶۲ کوٹلی

۷۵ ڈگری ۷۳ ڈگری

۳۶ ڈگری ۳۳ ڈگری

زیادہ تر پہاڑوں اور پہاڑیوں پر پھیلی

ہوئی وادیاں اور میدان ہیں۔

نیم علاقائی پہاڑی طرز کی ہے۔

اوسط ۱۵۰ سٹی میٹر

جنوب میں ۳۶۰ میٹر

شمال میں ۶۳۲۵ میٹر

سرا میں تقریباً ۱۲۰۰ میٹر

جہلم، نیلم اور پونچھ

طول بلد

عرض بلد

جغرافیائی خصوصیات

آب و ہوا

بارش

بلندی

خطہ بر فباری

خاص دریا

آبادی

- (i) کل آبادی (مردم شماری ۱۹۸۱ء) ۱۶۹۸۰ ملین
(ii) ۱۹۹۳ء کی تخمیناً آبادی (۲۶۷ فیصد سالانہ شرح اضافہ) ۲۶۷۲۶ ملین
(iii) ۱۹۹۳ء کی مختلف اضلاع کی آبادی تخمیناً (۲۰۰۰)

سال	آزاد کشمیر	مظفر آباد	باغ	پونچھ	کوٹلی	میرپور
۱۹۸۱ء	۶۱۸۰	۳۶۶	۳۱۵	۳۰۷	۳۶۵	۳۲۷
۱۹۹۳ء	۲۷۲۶	۶۳۳	۳۳۱	۵۶۰	۵۰۲	۵۹۰

- (iv) مرد (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۱۶۰۲۲ ملین
(v) خواتین (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۰۶۹۵۸ ملین
(vi) جنسی تناسب (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۱۰۷ مرد برائے ۱۰۰ خواتین
(vii) دیہی آبادی (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۱۵۹۸۵۱۳ (۹۱ فیصد)
(viii) شہری آبادی (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۱۸۱۵۵۳ (۹ فیصد)
(xiv) شرح پیدائش (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۳۶۳ فیصد
(x) شرح اموات (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۱۶۷ فیصد
(xi) شرح افزائش آبادی (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۲۶۷ فیصد
(xii) فی مربع کلو میٹر آبادی کا دباؤ (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۱۳۹ نفر فی مربع کلو میٹر
(xiii) فی مربع کلو میٹر آبادی کا دباؤ (۱۹۹۳ء میں تخمیناً) ۲۰۵ نفر فی مربع کلو میٹر
(xiv) شرح خواندگی (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۲۸۶۳ فیصد
(xv) مردوں کی خواندگی (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۳۲۶۸ فیصد
(xvi) خواتین کی خواندگی (۱۹۸۱ء مردم شماری) ۱۳۶۵ فیصد
(xvii) شرح خواندگی سنے تخمینہ جات کے مطابق (۱۹۹۳ء) ۳۳ فیصد
(xviii) مذہب تقریباً ۱۰۰ فیصد مسلمان

انتظامی اعتبار سے

- ۱- ڈویژن = ۲
۲- اضلاع = ۵
۳- سب ڈویژن تحصیلیں
۱- ضلع مظفر آباد
۲- " " ہسیال
۳- " " آٹھتھام
۲- ضلع باغ
۱- تحصیل باغ
۲- تحصیل جوئی
۳- تحصیل دھیرکوٹ
۳- ضلع پونچھ
۱- تحصیل راولا کوٹ
۲- " " پلندری
۳- " " بیہرہ
۴- " " عباس پور
۳- ضلع کوٹلی
۱- تحصیل کوٹلی
۲- " " کھمیاں
۳- " " سسر

= مظفر آباد، میرپور
مظفر آباد، میرپور، باغ، پونچھ اور کوٹلی
= ۱۷

- ۵- ضلع میرپور
۱- تحصیل میرپور
۲- " " بھمبر
۳- " " ڈڈیال
۴- " " ساہتی

۲۹	تھانے/ پولیس اسٹیشن
۳۰	مرکز کونسلیں
۲	میونسپل کارپوریشنیں
۵	میونسپل کمیٹیاں
۱۲	ٹاؤن کمیٹیاں
۱۸۲	یونین کونسلیں
۱۲۳۶	گاؤں

زراعت

- ۱- تخمیناً گھرانوں کی تعداد جو کہ آزاد کشمیر میں زمین کے مالک ہیں (۱۹۸۰ء) ۷۸ فیصد
- ۲- تخمیناً گھرانوں کی تعداد جو کہ پاکستان میں زمین کے مالک ہیں (۱۹۸۰ء) ۳۲ فیصد
- ۳- آزاد کشمیر میں اوسط کھیت کا رقبہ (۱۹۸۰ء) ۱۶۳ ہیکٹرز
- ۴- پاکستان میں اوسط کھیت کا رقبہ (۱۹۸۰ء) ۳۶۷ ہیکٹرز

فصلیں

مخصوص = کئی - گندم - چاول

معمولی = چنا - دالیں - روغنی اجناس - سبزیات آلو وغیرہ

شہرات

سیب - آڑو - ناشپاتی - اخروٹ - خربانی - آلو بخارہ - بیڑی -

سبزیات

نماز - فراش بین - پالک - کدو - کرم - گوہی - آلو - شلغم وغیرہ
زیر کاشت رقبہ (۱۹۹۳ء) ۱۷۱۳۳۲ ہیکٹرز

کل رقبہ کا ۱۳ فیصد

بار آور رقبہ ۲۱۳۳۰۰ ہیکٹرز

" ۱۱۳۲۰

" ۱۶۰۰۱۲

" ۱۲۱۹۸۱

" ۸۷۰۹۳

" ۳۰۸۷

" ۵۰۰۰

" ۸۰۰۰۰ (سبزیات)

" ۸۰۰۰ رقبہ زیر کاشت پھلدار پودہ جات

کھیتی باڑی کے بارے میں ضلع وار معلومات بمطابق زرعی مردم شماری ۱۹۸۰ء

مظفر آباد	میرپور	کوٹلی	پونچھ / باغ	آزاد جموں و کشمیر	
۵۹۷۶۰	۳۱۶۶۷	۲۷۳۱۱	۸۷۶۳۲	۲۳۶۳۸۰	کل کھیتوں کی تعداد کھیتوں کے مالکوں کے
۳۳۵۷۱	۲۶۶۱۰	۲۳۵۲۶	۷۵۰۵۶	۱۶۹۷۶۳	زیر کاشت کھیت مالکوں/مزارعین کے
۵۲۳	۲۵۰۲	۲۵۵۶	۱۶۸۱	۷۲۶۲	کاشت کھیت
۷۸۹۰۸	۸۸۶۵۱	۶۷۰۶۶	۹۹۳۲۱	۲۳۳۹۳۶	کھیتوں کا کل رقبہ (ہیکٹرز)
۳۶۲۹۳	۳۳۹۰۲	۳۳۰۹۳	۵۶۷۷۲	۱۷۱۳۶۱	زیر کاشت رقبہ (ہیکٹرز)
۳۲۶۱۳	۳۳۷۳۹	۳۲۹۷۲	۳۳۱۳۹	۱۶۲۳۸۳	غیر زیر کاشت رقبہ (ہیکٹرز)
۳۸۳۸۲	۳۱۷۲۸	۲۳۳۹۱	۳۳۳۶۸	۱۷۸۸۶۹	نا قابل کاشت رقبہ
۱۶۳	۲۶۱	۱۶۳	۱۶۱	۱۶۳	کھیتوں کا اوسط رقبہ (ہیکٹرز)
۰۶۷	۱۶۱	۰۶۷	۰۶۶	۰۶۷	اوسط زیر کاشت رقبہ (ہیکٹرز)
۱۶۸	۰۶۳	۰۶۲	۲۶۰	۱۶۳	فیصد بنات کے کھیت فیصد زمینی استعمال کی
۹۰	۷۹	۸۰	۸۶	۸۶	استطاعت
۹۸۲	۱۰۱۱	۹۸۹	۹۹۲	۹۹۵	کئی کی پیداوار فی ہیکٹرز (کلوگرام) ۱۹۹۰ میں
۷۹۲	۱۰۱۰	۸۶۸	۱۰۸۵	۹۱۳	گندم کی پیداوار فی ہیکٹرز (کلوگرام) ۱۹۹۰ میں
۱۳۹۲	۱۳۸۶	۱۳۷۰	۱۶۸۱	۱۳۳۶	چاول کی پیداوار فی ہیکٹرز (کلوگرام) ۱۹۹۰ میں

کھاوا کا استعمال و تحفظ پودہ جات

۱۹۹۱-۱۹۹۲ء کے دوران تمام اقسام کی کھاویں استعمال ہوئیں
 ۱۹۹۲-۱۹۹۳ء کے دوران تمام کھاویں کا استعمال
 ۱۹۹۲-۱۹۹۳ء کے دوران تحفظ پودہ جات
 ۱۹۹۳-۱۹۹۴ء کے دوران تحفظ پودہ جات
 ۶۵۳۰ میٹرک ٹن
 ۸۳۶۸ میٹرک ٹن
 ۱۸۸۳ میٹرک ٹن
 میں کیا گیا۔
 ۷۰۰۰ میٹرک ٹن
 کیا گیا۔

جنگلات

رقبہ زیر جنگل
 کل جغرافیائی رقبہ کا ۳۲.۶۱ فیصد
 ۵۲۶۶۶۹ ہیکٹرز
 رقبہ تحت تجارتی جنگلات
 محکمہ جنگلات کے تحت ریٹ لینڈ
 ۳۷۸۵۶۰ ہیکٹرز
 ۶۲۰۸ کل جنگل کا حد شدہ رقبہ
 ۱۷۶۸۹ ہیکٹرز
 رقبہ زیر دیودار درختان
 (کل جنگل کے حد شدہ رقبہ کا ۳.۱۲ فیصد)
 ۳۶۳۵۶ ہیکٹرز
 رقبہ زیر کاکل درختان
 (کل جنگل کے حد شدہ رقبہ کا ۷.۳۲ فیصد)
 ۵۷۰۹۳ ہیکٹرز
 رقبہ زیر جیل درختان
 (کل جنگل کے حد شدہ رقبہ کا ۱۰.۶۰ فیصد)
 ۹۰۷ ہیکٹرز
 رقبہ برائے سبزہ گاہی
 (کل جنگل کے حد شدہ رقبہ کا ۰.۱۶ فیصد)
 ۳۱۳۳۲۱ ہیکٹرز
 رقبہ برائے دیگر درختان
 یا ریٹ لینڈ
 (کل جنگل کے حد شدہ رقبہ کا ۷۲.۹۰ فیصد)
 ۱۸۸۳۰۹ ہیکٹرز
 رقبہ زیر غیر تجارتی جنگلات تحت محکمہ جنگلات
 (کل جنگل کے حد شدہ رقبہ کا ۳۳.۶۲ فیصد)
 ۱۳۲۹۷۰۰ ہیکٹرز
 کل جغرافیائی رقبہ =

۱- حیوانات

تعداد در سال ۱۹۹۳

۲۳۳۰۰۰

۲۳۶۰۰۰

۸۸۰۰۰۰

۱۸۸۰۰۰

۳۶۷۳۰۰۰

۸۰۰

۳۵۰۰۰

۸۰۰۰

۲۰۰۰

قسم
مویشی
بھینس
بکیاں
بھینز
مرغیاں
اونٹ
گدھے
گھوڑے
چھریں

۲- حیوانات کے علاج معالجہ کی سہولیات

۱۷	=	ویڈیو ہسپتال	-۱
۳۲	=	ویڈیو ڈیپنریاں (اے کلاس)	-۲
۶۶	=	ویڈیو ڈیپنریاں (بی کلاس)	-۳
۱۳۲	=	ویڈیو سنفرز	-۴
۱۹۷	=	پولڈی سنفرز	-۵
۱۸	=	مصنوعی نسل کشی کے مراکز	-۶
۲	=	بیماریوں کے تحقیقی مراکز	-۷

برقی قوت

سال	کل سکشن	گھریلو	تجارتی	صنعتی
۱۹۸۷-۱۹۸۶	۱۵۳۵۰۲	۱۲۹۳۱۳	۲۳۸۷۶	۱۳۱۵
۱۹۸۸-۱۹۸۷	۱۹۹۵۱۶	۱۷۱۹۲۱	۲۶۲۶۲	۱۳۲۲
۱۹۸۹-۱۹۸۸	۲۲۲۸۳۰	۱۹۲۹۱۱	۲۶۵۱۱	۱۵۹۵
۱۹۹۰-۱۹۸۹	۲۳۲۳۳۸	۲۰۲۸۷۸	۲۷۹۷۵	۱۵۹۵
۱۹۹۱-۱۹۹۰	۲۳۱۷۲۳	۲۱۱۶۹۶	۲۸۶۱۸	۱۶۰۹
۱۹۹۲-۱۹۹۱	۲۵۲۳۹۷	۲۲۱۷۱۳	۲۹۱۳۵	۱۶۳۹

چھوٹے پن بجلی گھر

بجلی سے منور دیہات

ایچ ٹی اور ایل ٹی لائنز گلو میٹرز میں

گرڈ شیٹیں

ٹرانسمار مرز

صارفین

گرڈ کی موجودہ قوت

بجلی کی فی کس تقسیم

۲

۱۳۳۳

۱۷۷۳۵

۱۱

۳۹۵۱

۲۵۲۶۹۷

۱۶۱ ایم ڈی اے

۱۸۹ کے ڈیپو ایچ

نقل و حمل و مواصلات

۱- سڑکیں-

(کلو میٹر)

سڑک کی اقسام	آزاد کشیر	منظر آباد	میرپور	پونچھ	باغ کوٹلی
پتہ	۱۹۷۶	۳۶۹	۵۰۷	۳۱۳	۲۳۵ ۲۹۳
غیر پتہ	۱۱۹۳	۳۳۵	۱۳۲	۱۷۸	۲۲۹ ۱۷۷
ٹوٹل	۳۱۶۸	۸۹۳	۶۳۹	۴۹۱	۶۶۳ ۴۷۰

۲- لاسکی-

۳	جنرل پوسٹ آفس
۲۷۵	ڈاکخانے
۱۰۰	چھوٹے ڈاکخانے
۱۰۷	ٹیلیفون ایکسچینج و دفاتر
۱۳۹۶۳	ورنگ ٹیلیفون کنکشنوں کی
	کل ٹیلیفون کنکشنوں کی
۱۵۶۰۰	استطاعت
۸۷	ڈاکخانہ جات کے زیر اہتمام پبلک کال آفس
۵۱	ایس سی او کے زیر اہتمام پبلک کال آفس
۶۸	زائد محکمہ پبلک کال آفس
	نوٹ= پی۔سی۔ او کنگہ بند کر دیا گیا ہے۔

۱- آب رسانی و مکانیت

شہری-	۹۰ فیصد گھریلو کنکشن
دیہاتی-	۱۰ فیصد پبلک سینڈ
	۳۵ فیصد

ب- مکانیت بمطابق مردم شماری ۱۹۸۰ء

مکانوں کی نوعیت	آزاد کشیر
مکیتی مکان	۹۳۶۶ فیصد
کرائے کے مکان	" ۲۶۲
بلا کرایہ مکان	" ۳۶۲

مکانیت بلحاظ فراہمی آب-

گھر کے اندر پانی بذریعہ پائپ	۳۶۲ فیصد
مکان کے اندر پانی بذریعہ ہینڈ پمپ	" ۱۶۲
مکان کی حدود کے اندر پانی بذریعہ کنواں	" ۰۶۹
مکان کے باہر پانی بذریعہ پائپ	" ۲۶۸
مکان کے باہر پانی بذریعہ ہینڈ پمپ	" ۱۶۲
مکان کے باہر پانی بذریعہ کنواں	" ۱۳۶۷
بذریعہ تالاب، چشمہ جات، دریا و ندیاں	" ۷۷۶۰

مکانیت بلحاظ دیگر سہولیات

۵۲۶۶ نمبر	بادرپی خانہ علیحدہ
" ۳۶۰	بادرپی خانہ (جس میں دوسرے حصہ دار ہیں)
" ۳۳۶۳	بغیر بادرپی خانہ
" ۳۶۳	عسل خانہ علیحدہ
" ۵۲۶۶	بغیر عسل خانہ
" ۳۸۶۱	بمراہ بیت الخلاء کے مکانیت
" ۶۶۹	بغیر بیت الخلاء کے مکانیت

آزاد کشمیر میں ۱۹۹۳ء کے تعلیمی اداروں کا موجودہ تعلیمی اداروں کی تعداد سے موازنہ

نام ادارہ	۱۹۹۳ء			۱۹۷۷ء			۱۹۹۷ء		
	کل	مردانہ	زنانہ	کل	مردانہ	زنانہ	کل	مردانہ	زنانہ
بنیادی سکول	۲۶۵۵	۲۰۱۳	۶۴۲	۱۶۳۳	۶۳۵	۹۸۸	۲۵۳	۳	۲۵۰
متوسط سکول	۸۵۳	۳۰۸	۳۳۶	۲۸۵	۵۸	۲۲۷	۳۰	۱	۲۹
ثانوی سکول	۳۶۶	۱۵۵	۳۱۱	۱۳۶	۱۷	۱۱۹	۶	-	۶
ہائر سکنڈری سکول	۵	۲	۳	-	-	-	-	-	-
اعلیٰ ثانوی ادارہ	۳۸	۱۹	۱۹	۱۹	۳	۱۶	۱	-	۱
ڈگری کالج	۲۵	۶	۱۹	۱۱	۳	۸	-	-	-
کالج برائے تعلیم	۱	-	۱	۱	-	۱	-	-	-
یونیورسٹی کالج	۶	۲	۳	-	-	-	-	-	-
بنیادی تعلیم کے کالج	۹	۵	۳	-	-	-	-	-	-
مرکز توسیع تعلیم	۱	-	۱	-	-	-	-	-	-
اساتذہ کا زرعی کونسلنگ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تربیت کا مرکز	۱	-	۱	-	-	-	-	-	-
کتاب	۱۳	-	۱۳	-	-	-	-	-	-
مسجد سکول	۸۷۲۱	-	۱۷۳۱	-	-	-	-	-	-
محلہ سکول	۲۰	-	۲۰	-	-	-	-	-	-
دیگی تربیت گاہ	۱۳	-	۱۳	-	-	-	-	-	-
مرکز خواتین کی تعلیم	-	-	-	-	-	-	-	-	-
بالغان	۱۳	۱۳	-	-	-	-	-	-	-
پی ٹی سی سٹریز	۱۷	۸	۹	-	-	-	-	-	-
ایڈیشنری کالج	۹	۵	۳	-	-	-	-	-	-
میزان	۵۸۵۸	۲۶۳۱	۳۲۲۷	۲۰۸۵	۷۳۶	۱۳۵۹	۲۹۱	۵	۲۸۶

صحت عامہ

آزاد کشمیر میں ۱۹۹۷ء کی طبی سہولیات کا

موجودہ سہولیات سے موازنہ

۱۹۹۳ء	۱۹۷۷ء	۱۹۷۷ء
۱۱	۱۱	-
۱	۱	-
۱۳۶۶	۶۳۸	۳۰
۲۲	۶	-
۳۲۷	۱۵۹	۱۱
۸۶	۹	-
۳۸۱	۳۰	-
۳۳	-	-
۲۶	-	-
۹۶	۱	-
۶۸	۷	-
۱۵۲۵	-	-
۹۱ فیصد	-	-
۸۹	-	-

طبی سہولیات
 ہسپتال مع سی ایم ایچ ہسپتال
 تپ دن کے ہسپتال
 ہسپتالوں میں بستروں کی تعداد
 دیگی طبی مراکز
 بنیادی طبی حلقے
 زچہ و بچہ کی صحت کے نگہداشت کے
 طبی مراکز
 ماہرین خصوصی، ڈاکٹرز اور انتظامی ڈاکٹرز
 جراح دندان
 دانتوں کے کلینک
 نرسیں
 خواتین طبی نگران
 دیگی دلیہ جات/ٹی بی اے
 ☆ انسداد امراض کا احاطہ
 ای بی آئی سنٹرز

☆ بچوں کے چھ مسلک امراض

صنعتیں و معدنیات

۱- صنعتیں

ٹائپ	آزاد کشمیر	منظر آباد	پونچھ	باغ	میرپور	کوٹلی
پبلک	-	-	-	-	-	-
پرائیویٹ	۶۶۵	۱۳۲	۶۶	۳۸	۳۲۳	۹۵
ٹوٹل	۶۶۵	۱۳۲	۶۶	۳۸	۳۲۳	۹۵

- ۱- صنعتی علاقہ جات
- ۲- دو کیشل یوتھ سنٹرز برائے مردوں
- ۳- دو کیشل یوتھ سنٹرز برائے خواتین
- ۴- دو کیشل ادارے برائے مردوں
- ۵- خواتین کے لئے تربیتی و ترقیاتی ادارے برائے چوبلی کام و ادنیٰ بنائی
- ۶- صنعتی سکول برائے خواتین
- ۷- کچر التجارتی تربیتی مراکز برائے خواتین
- ۸- صنعتی - سلازا - میوریم

۲- معدنیات

- ۱- گھریا مٹی
  - ۲- کوئلہ
  - ۳- گریٹائٹ
  - ۴- لیونائٹ
  - ۵- ابرق
  - ۶- پتھلیق
  - ۷- گرینائٹ
  - ۸- لیونائٹ
  - ۹- سوب سٹون
  - ۱۰- سنگ مرمر
  - ۱۱- ریت
  - ۱۲- قیمتی پتھر (ہیرے وغیرہ)
  - ۱۳- ٹور میلان
  - ۱۴- بیسٹائٹ
  - ۱۵- پائیرائٹس
  - ۱۶- لائٹ سٹون
  - ۱۷- ڈولومائٹ
  - ۱۸- ڈولومائٹ
- نوٹ = اس میں سال کیل صنعتیں بھی شامل ہیں۔

۲- محکمہ سیروسیاحت کے تحت تفریحی قیام گاہیں

۱- ضلع مظفرآباد کے اندر سیاحتی مقامات

۱- ریٹ ہاؤس مظفرآباد	۲- ریٹ ہاؤس چکار
۳- ریٹ ہاؤس چیمپال (سید)	۴- ریٹ ہاؤس نیلم
۵- ریٹ ہاؤس بھلت	۶- ٹورسٹ ہٹ ساخند
۷- ریٹ ہاؤس کٹن (۲ عدد)	(ایک عدد زیر تعمیر)
۸- ٹورسٹ ہٹ دواریاں	۹- ریٹ ہاؤس سہری
۱۰- ریٹ ہاؤس شاردوا	۱۱- ٹورسٹ ریٹ ہاؤس نیلم
۱۲- ٹورسٹ ریٹ ہاؤس ٹون بنگلہ	۱۳- انگلرز ہٹ سہری (۲ عدد)
۱۴- یوتھ ہاسٹل ڈاردا (۲ عدد)	۱۵- یوتھ ہاسٹل داؤکھن چکار
۱۶- ٹورسٹ ہاؤس سدھن گلی	۱۷- ٹورسٹ ہٹ شاردوا
۱۸- ٹورسٹ ہٹ ڈنڈ	۱۹- ٹورسٹ ہٹ شہید گلی

۲- ضلع باغ کے اندر سیاحتی مقامات

۱- ٹورسٹ ہٹس دھیرکوٹ (۳ عدد)	۲- لاگ ہٹ دھیرکوٹ
۳- ریٹ ہاؤس نیلہ ہٹ (زیر تعمیر)	۴- ریٹ ہاؤس لس ڈنڈ (زیر تعمیر)

۳- ضلع پونچھ کے اندر سیاحتی مقامات

۱- ریٹ ہاؤس راولاکوٹ (۱ عدد)	۲- ہٹ چھوٹا گلہ (بھوسہ)
۳- تہ پانی ان (سرائے)	۴- یوتھ ہاسٹل چھوٹا گلہ (زیر تعمیر)

۳- ضلع کوٹلی کے اندر سیاحتی مقامات

۱- ریٹ ہاؤس کوٹلی	۲- ریٹ ہاؤس کھوئی رنہ (زیر تعمیر)
۳- ریٹ ہاؤس کرپلا بھال	۴- ٹورسٹ ریٹ ہاؤس فتح پور بھکیال (زیر تعمیر)

۵- ضلع میرپور کے اندر سیاحتی مقامات

۱- انگلرز ہٹ میرپور	۲- ریٹ ہاؤس جٹلی چوتھو (زیر تعمیر)
۳- انفارمیشن سنٹر میرپور آزاد کشمیر	

۳۔ محکمہ تعمیرات عامہ کے تحت تفریحی قیام گاہیں

۱۔ ضلع مظفر آباد کے اندر سیاحتی مقامات

- ۱۔ ٹیٹ گیٹ ہاؤس نژاد مظفر آباد ۲۔ ٹیٹ گیٹ ہاؤس مظفر آباد
- ۳۔ ٹیٹ گیٹ ہاؤس لوہار گلی مظفر آباد ۴۔ ریٹ ہاؤس چٹاری
- ۵۔ ریٹ ہاؤس پچار ۶۔ ریٹ ہاؤس اٹھتھام
- ۷۔ انیکشن ہٹ میرا تھول (مظفر آباد)

۲۔ ضلع باغ کے اندر سیاحتی مقامات

- ۱۔ ریٹ ہاؤس باغ ۲۔ ریٹ ہاؤس سدھن گلی
- ۳۔ ریٹ ہاؤس کوٹہ

۳۔ ضلع پونچھ کے اندر سیاحتی مقامات

- ۱۔ ریٹ ہاؤس بیہرہ ۲۔ ریٹ ہاؤس پٹنڈری
- ۳۔ ریٹ ہاؤس تراز کھل ۴۔ ریٹ ہاؤس راولاکوٹ
- ۵۔ انیکشن ہٹ سنگ ۶۔ ریٹ ہاؤس جمبھن

۴۔ ضلع کوٹلی کے اندر سیاحتی مقامات

- ۱۔ ریٹ ہاؤس کوٹلی (زیر تعمیر)
- ۲۔ ریٹ ہاؤس فتح پور (زیر تعمیر)

۵۔ ضلع میرپور کے اندر سیاحتی مقامات

- ۱۔ ریٹ ہاؤس میرپور
- ۲۔ ریٹ ہاؤس بھمبر
- ۳۔ ریٹ ہاؤس ساہتی

۱۹۵۵ء تا ۱۹۹۳ء

ترقیاتی منصوبہ جات

رقم ملین میں	رقم	اوسط فی سال
پہلا ترقیاتی منصوبہ ۱۹۵۵ء تا ۱۹۶۰ء	۱۰۶۰۰۰	۲۶۰۰۰
دوسرا منصوبہ ۱۹۶۰ء تا ۱۹۶۵ء	۳۹۶۳۲۰	۷۹۲۶۴
تیسرا منصوبہ ۱۹۶۵ء تا ۱۹۷۰ء	۸۸۶۵۰	۱۷۷۳۰
غیر منصوبہ بندی کا عرصہ ۱۹۷۰ء تا ۱۹۷۸ء	۷۱۱۶۳۳	۱۴۲۳۲۶
پانچواں پانچسالہ منصوبہ ۱۹۷۸ء تا ۱۹۸۳ء	۱۳۳۳۶۰۰۰	۲۶۶۷۲۰۰
چھٹا پانچسالہ منصوبہ ۱۹۸۳ء تا ۱۹۸۸ء	۳۱۰۲۶۲۷۸	۶۲۰۵۲۵۶
ساتواں پانچسالہ منصوبہ ۱۹۸۸ء تا ۱۹۹۳ء	۵۲۱۹۶۸۰	۱۰۴۳۹۳۶
☆ فائل اعداد و شمار		

چھٹے پنجسالہ منصوبہ اور
ساتویں پنجسالہ منصوبہ کے تحت سالانہ ترقیاتی پروگرام
و خصوصی ترقیاتی پروگرام ۱۹۸۸ء تا ۱۹۹۳ء

(۱) چھٹے پنجسالہ منصوبہ از ۱۹۸۳ء تا ۱۹۸۸ء کے تحت
ترقیاتی پروگرام

(رقم ملین میں)

سال	سالانہ ترقیاتی تجاویز	مفادات	فیصد مفادات
۱۹۸۳-۸۴	۳۹۶۳۰۰	۳۰۵۳۱۲	۱۰۲.۳ فیصد
۱۹۸۴-۸۵	۳۵۰۶۰۰۰	۳۳۸۶۸۸۸	۹۷.۵۳ فیصد
۱۹۸۵-۸۶	۶۱۱-۳۰۰	۶۳۱۵۳۹	۱۰۳.۶۳۵ فیصد
۱۹۸۶-۸۷	۷۲۸۶۲۲۸	۷۲۶۳۲۶	۱۰۳.۶۷ فیصد
۱۹۸۷-۸۸	۸۶۳۰۰۰۰	۸۶۰۶۲۸۳	۹۹.۶۲ فیصد
ٹوٹل	۳۰۳۹۶۸۲۸	۳۰۹۸۶۶۵۸	۱۰۱.۶۳ فیصد

☆ منصوبہ کا دوران اصل مال تجویز ۳۱۱۳۶۰۰ ملین روپے تھی۔

(از ۱۹۸۸ء تا ۱۹۹۳ء)

(ب) ساتویں پنجسالہ منصوبے کے تحت ترقیاتی پروگرام

(رقم ملین میں)

سال	سالانہ ترقیاتی تجاویز	مفادات	فیصد مفادات
۱۹۸۸-۸۹	۸۳۷۶۸۲	۸۳۵۶۹۲۵	۹۹.۸۶ فیصد
۱۹۸۹-۹۰	۹۶۶۷۰۰	۹۵۲۶۱۳۳	۹۹.۶۰ فیصد
۱۹۹۰-۹۱	۹۶۵۶۳۸	۹۳۸۶۵۱۱	۹۸.۶۲ فیصد
۱۹۹۱-۹۲	۸۶۳۶۳۹۰	۸۶۰۶۰۱۰	۹۹.۶۵ فیصد
۱۹۹۲-۹۳	۹۳۲۶۹۱	۹۰۳۶۵۰۷	۹۳.۶۰ فیصد

فائل اعداد و شمار آٹھویں پنجسالہ منصوبہ کی پہلے اصل تجویز ۵۲۱۹۶۸۰ ملین روپے تھی۔

ج- خصوصی ترقیاتی پروگرام ۱۹۸۸ء تا ۱۹۹۳ء

سال	خصوصی ترقیاتی پروگرام کی ایلیکشن	مفادات	فیصد مفادات
۱۹۸۸-۸۹	۸۶۱۷۵	۸۶۶۹۲	۹۹.۶۹ فیصد
۱۹۸۹-۹۰	۶۷۶۰۰۰	۶۵۶۹۷۶	۹۸.۶۵ فیصد
۱۹۹۰-۹۱	۱۰۶۶۰۰۰	۸۵۶۸۷۶	۸۱.۶۰ فیصد
۱۹۹۱-۹۲	۳۶۶۵۰	۳۵۶۵۱۵	۹۷.۶۹ فیصد
۱۹۹۲-۹۳	۵۰۰۰۰۰	-	-

ٹوٹل اصل خصوصی ترقیاتی پروگرام کی تجویز ۵۱۰۶۰۰ ملین روپے تھی۔

چھٹے پنجسالہ منصوبہ میں خرچ اور ساتویں پنجسالہ منصوبہ میں خرچ کی تجویز بحوالہ مختلف سیکٹرز

(رقم بیان میں)

نام شعبہ	چھٹے منصوبہ پر خرچ ☆ (۱۹۸۳-۱۹۸۸ء)	ساتویں منصوبے کی تجویز (۱۹۸۸-۱۹۹۳ء)	ساتویں منصوبے کے کل کا فیصد
زراعت	۳۱۹۶۳۵۰	۵۷۳۶۲۰	۱۱۶۰ فیصد
پانی و بجلی	۷۳۵۶۳۳۵	۱۵۱۳۶۷۰	۲۹۶۰ فیصد
صنعتیں اور معدنیات	۸۱۶۰۱۰	۱۵۶۶۰	۳۶۰ فیصد
رسل و رسائل اور مواصلات	۷۳۲۶۲۲۹	۱۲۰۰۶۵۰	۲۳۶۰ فیصد
تعمیراتی منصوبہ بندی	۲۶۸۶۰۸۰	۳۶۹۶۸۰	۹۶۰ فیصد
تعلیم و تربیت	۲۹۱۶۸۷۶	۷۸۳۶۰۰	۱۵۶۰ فیصد
صحت عامہ	۲۵۳۶۶۰۷	۵۲۲۶۰۰	۲۰۶۰ فیصد
دیگی ترقی	۲۹۳۶۹۶۶	--	--
دیگر	۲۶۶۶۱۵	--	--
میزان	۳۱۰۲۶۶۳۷۸	۵۲۱۹۶۸۰	۱۰۰۶۰۰ فیصد

☆ فائنل اعداد شمار

نظر ثانی شدہ و تخمینہ آمدنی در بجٹ حکومت آزاد ریاست جموں و کشمیر ۹۳-۱۹۹۳ء محکمہ وار

(۹۳-۱۹۹۳ء)

نام محکمہ	نظر ثانی شدہ آمدنی	تخمینہ آمدنی
۱- ریاستی محصولات	۱۶۰۰۰۰۰	۱۶۰۰۰۰۰
۲- مالگاری	۹۰۰۰۰۰	۱۸۰۰۰۰۰
۳- اشام	۲۳۰۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰۰
۴- جنگلات	۲۲۰۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰۰
۵- وصولیات رجسٹری	۱۷۰۰۰۰۰	۱۷۰۰۰۰۰
۶- عدل و انصاف	۲۰۰۰۰۰۰	۱۸۵۰۰۰۰
۷- بیجگانہ جات	۸۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰
۸- پولیس	۱۹۲۰۰۰۰	۲۵۳۰۰۰۰
۹- شہری دفاع	۲۵۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰
۱۰- تعلیم	۱۰۰۰۰۰۰	۱۱۰۰۰۰۰
۱۱- صحت عامہ	۳۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰
۱۲- زراعت	۳۰۰۰۰۰۰	۳۵۰۰۰۰۰
۱۳- امور حیوانات	۳۵۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰
۱۴- امداد باہمی	۳۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰
۱۵- صنعت و حرفت	۲۵۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰
۱۶- ابریشم	۱۵۰۰۰۰۰	۵۵۰۰۰۰۰
۱۷- متفرقات	۳۵۰۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰۰
۱۸- تعمیرات عامہ	۲۸۰۰۰۰۰۰	۲۳۰۰۰۰۰۰
۱۹- برقیات	۳۷۰۰۰۰۰۰	۵۲۰۰۰۰۰۰

نظریاتی شده و تخمینہ اخراجات در بجٹ
حکومت آزاد ریاست جموں و کشمیر ۱۹۹۳ء-۱۹۹۲ء محکمہ وار۔

(۹۳-۱۹۹۲ء)

تخمینہ اخراجات	نظریاتی شدہ اخراجات	نام محکمہ
۲۳۲۳۰۱۰۰	۲۳۱۹۸۳۰۰۰	۱- جنرل ایڈمیشن
۱۱۷۵۰۰۰	۲۱۳۰۰۰۰۰	۲- اشام
۱۰۰۰۰۰۰۰	۱۳۰۰۰۰۰۰۰	۳- پیش
۶۰۷۰۰۰۰	۶۹۰۰۰۰۰۰	۴- اطلاعات
۲۸۵۵۲۰۰۰	۵۲۱۲۰۰۰۰	۵- آرٹس سرورس بورڈ
۲۱۲۰۰۰۰۰۰	۲۹۳۲۲۰۰۰۰	۶- عدل و انصاف
۷۳۰۰۰۰۰۰	۲۰۲۸۸۶۰۰۰۰	۷- پولیس
۲۱۸۰۰۰۰۰۰	۷۱۷۹۰۰۰۰۰	۸- جیل خانہ جات
۲۲۰۶۰۰۰۰۰۰	۱۹۲۷۵۰۰۰۰۰	۹- شہری دفاع
۸۳۵۸۰۰۰۰۰۰	۲۲۸۳۱۰۰۰۰۰۰	۱۰- تعمیرات عامہ
۲۲۳۰۰۰۰۰۰۰۰	۹۸۵۸۲۸۰۰۰۰۰	۱۱- تعلیم
۱۸۵۰۰۰۰۰۰	۲۳۵۱۲۰۰۰۰۰۰	۱۲- صحت عامہ
۹۷۳۷۰۰۰۰۰	۱۹۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۳- سپورٹس
۱۸۶۰۰۰۰۰۰۰	۱۵۲۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۴- سماجی بہبود و ترقی نسواں
۱۱۲۵۰۰۰۰۰۰	۱۹۶۰۰۰۰۰۰۰	۱۵- بحالیات
۳۳۶۲۰۰۰۰۰۰	۱۱۷۰۳۰۰۰۰۰۰	۱۶- امور و سلیہ
۱۷۸۵۰۰۰۰۰۰۰	۳۹۰۶۰۰۰۰۰۰۰	۱۷- زراعت
۳۷۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۹۲۰۹۰۰۰۰۰۰	۱۸- ماگکاری

۳۵۰۰۰۰۰۰	۳۱۰۰۰۰۰۰	۲۰- سرکاری چھاپہ خانہ
۱۸۶۳۰۰۰۰	۱۹۶۰۰۰۰۰۰	۲۱- آرٹس سرورس بورڈ
۱۳۰۰۰۰۰۰۰	۱۳۰۰۰۰۰۰۰	۲۲- محکمہ امور و سلیہ
۷۲۰۰۰۰۰۰۰۰	۷۲۰۰۰۰۰۰۰۰	۲۳- خوراک
۵۵۰۰۰۰۰۰۰	۳۵۰۰۰۰۰۰۰	۲۴- سیوریج
۵۵۰۰۰۰۰۰۰۰	۶۵۰۰۰۰۰۰۰۰	۲۵- آمدنی آزاد جموں و کشمیر کونسل
۱۳۳۰۰۰۰۰۰۰	۷۵۳۶۰۰۰۰۰۰	۲۶- حصہ فیڈرل ٹیکس
۱۵۶۶۱۵۷۰۰۰۰	۱۵۹۸۵۵۷۰۰۰۰	۲۷- وفاقی امداد برائے
		خسارہ میزانیہ
		۲۸- خالص کیٹل و موٹیل /
		کیش و سائل
		۲۹- متوقع شارٹ فال
۳۲۰۱۵۳۰۰۰۰۰	۳۶۷۲۳۸۷۰۰۰۰	ٹوٹل

۳۷۰۰۰۰۰	۲۲۵۵۰۰۰۰	۱۹- امور حیوانات
۵۸۵۰۰۰۰۰	۱۱۱۰۰۰۰۰	۲۰- جنگلات
۷۱۷۵۰۰۰	۷۳۰۰۰۰۰	۲۱- امداد باہمی
۶۸۷۰۰۰۰۰	۸۲۲۸۰۰۰۰	۲۲- برقیات
۲۳۳۰۰۰۰۰	۲۲۵۰۰۰۰۰	۲۳- لوکل گورنمنٹ
۱۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۲۱۹۰۰۰	۲۴- صنعت و حرفت
۱۱۰۰۰۰۰۰	۱۱۳۰۰۰۰۰	۲۵- سرکاری چھاپہ خانہ
۶۸۰۰۰۰۰۰	۶۶۷۶۰۰۰	۲۶- ابریشم
		۲۷- کنٹرول جنگلی حیات
۸۶۰۰۰۰۰۰	۹۰۹۵۰۰۰	۲۸- و ماہی پروری
۶۳۸۵۰۰۰۰	۸۳۹۷۷۰۰۰	۲۹- متفرقات
۱۱۲۰۰۰۰۰۰	۱۳۰۷۳۰۰۰	۳۰- خوراک
۲۸۲۰۰۰۰۰۰	۳۲۵۰۰۰۰۰۰	شیش ٹریڈنگ سکیم
۳۲۰۱۵۲۰۰۰۰	۳۶۷۲۲۸۷۰۰۰	ٹوٹل

